

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПОЗААУДИТОРНІЙ РОБОТІ

На сучасному етапі розвитку системи освіти України відбуваються систематичні зміни, оновлюється зміст освіти, навчально-виховні й управлінські технології, форми, методи та засоби навчання і виховання, оцінювання знань, розробляються і впроваджуються освітні інновації, що виражаються в нових чи вдосконалених освітніх технологіях, проектах, програмах тощо. В школах та вузах відбувається тотальне використання нововведень, пов'язаних із змінами в змісті, формах, методах, технологіях навчання і виховання тощо. Однак, цей процес супроводжується значними помилками, а іноді – психологічним опором з боку вчителів, викладачів та керівників освітніх установ, що виявляє їх неготовність до проведення інноваційної педагогічної діяльності. У зв'язку з цим виникає потреба у підготовці та перепідготовці педагогічних кадрів до роботи в умовах реалізації інноваційної політики країни, а саме потреба в підготовці майбутніх вчителів, у тому числі початкової школи, до даного виду діяльності як такого, що є необхідною та важливою складовою загально педагогічної діяльності у наш час.

Реформування освіти сколихнуло інтерес педагогічної громадськості, пробудило інтерес до педагогів – новаторів. Сучасний стан системи освіти не задовольняє тих, хто в ній працює. Прагнення до змін, зняття певних обмежень на інноваційну діяльність стало поштовхом для зародження широкого інноваційного руху в системі освіти.

Проблема інновацій та інноваційної діяльності усвідомлюється як актуальна багатьма авторами. Але існує цілий ряд питань, що залишаються не розробленими та відкритими для подальших досліджень. Одним з них є питання підготовки майбутніх вчителів до інноваційної діяльності в позааудиторній роботі.

При обмеженні навчального аудиторного часу, а також з урахуванням психологічних особливостей студента, для оволодіння педагогічними та психологічними знаннями повною мірою, виникає необхідність навчати студентів ефективно працювати в позааудиторний час.

Нами проаналізовано стан досліджуваної проблеми у вітчизняній та зарубіжній літературі; розкрита сутність поняття «інноваційна педагогічна діяльність», проведено констатувальний експеримент з метою з'ясування рівня сформованості у майбутніх вчителів початкової школи поняття «інноваційна педагогічна діяльність» та рівня готовності студентів до інноваційної діяльності. Також було проведено анкетування і тестування студентів, з'ясовано мотивацію оволодіння студентами методикою здійснення інноваційної діяльності в позааудиторній роботі [1, с. 177].

Це здійснювалося шляхом вивчення ціннісного ставлення студентів до участі в цій роботі, до інноваційної діяльності, їхнього інтересу до оволодіння методикою її здійснення; визначено рівень знань, умінь і навичок студентів для здійснення інноваційної професійно-педагогічної діяльності, досліджено рівень сформованості у студентів якостей, властивих учителеві інноваційного типу. Узагальнюючи дані констатувального етапу експерименту, ми дійшли висновку, що для забезпечення належного рівня інноваційної компетентності майбутніх учителів початкової школи, студентів необхідно залучати в різноманітну позааудиторну діяльність із урахуванням особистісних характеристик кожного суб'єкта.

У процесі дослідження визначено методику організації експериментальної роботи; перевірено систему позааудиторної роботи студентів, направленої на їхню підготовку до інноваційної діяльності.

Доведено, що позааудиторна робота як компонент педагогічної системи професійної підготовки майбутнього вчителя, має великий інноваційний потенціал, оскільки включає до свого складу певну сукупність форм, методів і засобів, цілеспрямоване і системне використання яких спроможне активно впливати на формування і розвиток професійних мотивів і цінностей, інноваційних умінь, творчих здібностей майбутнього фахівця. У позааудиторній роботі на всіх етапах підготовки студентів до інноваційної діяльності рекомендуємо впроваджувати методи створення ситуацій, тренінги, бесіди, дискусії, диспути, конференції, рефлексивно-інноваційні методи тощо [2, с. 21].

Для формування мотивів інноваційної діяльності майбутніх учителів пропонуємо запровадити форми роботи, що передбачають безпосереднє ознайомлення з реальним навчально-виховним процесом (наприклад, екскурсії в інноваційні школи); заходи професійної спрямованості (факультетський конкурс «Шукаємо педагогічні таланти», педагогічний КВК, конкурс театралізованої казки).

Серед специфічних методів формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності на особливу увагу заслуговують методи рефлексивно-інноваційного практикуму, такі, як полілог, дискусія, рефлексивна інверсія.

При реалізації в педагогічному експерименті, система позааудиторної роботи, спрямована на формування інноваційної компетентності майбутнього вчителя початкової школи, сприяла суттєвому зростанню професійно значущих мотивів, формуванню інноваційних знань, умінь, адекватності самооцінювання, а також таких особистісних якостей, притаманних учителю інноваційного типу, як гуманістична спрямованість, креативність, самостійність, відповідальність, ініціативність.

Встановлені в ході експериментальної роботи недоліки підготовки майбутніх учителів початкової школи до інноваційної діяльності в

позааудиторній роботі (обмеженість у часі і перевантаження студентів, недостатня підготовка викладачів до організації позааудиторної діяльності студентів) зумовлюють об'єктивну необхідність подальшого дослідження в таких напрямках: з'ясування оптимальних умов організації позааудиторної роботи майбутніх учителів, спрямованої на формування в них інноваційної компетентності, та визначення шляхів їх реалізації.

Список використаних джерел

1. Комар О. А. Інтерактивна технологія в підготовці майбутніх учителів початкової школи : теорія і практика : [монографія] / Ольга Анатоліївна Комар. – Умань : ПП Жовтий, 2010. – 326 с.

Комар О. А. Теорія і практика застосування інтерактивної технології на уроках математики : [навчально-методичний посібник] / О. А. Комар. – Умань : ПП Жовтий, 2009. – 76 с.